Vlaams Parlement

40 (2015-2016) – Nr. 2
ingediend op 6 september 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Andries Gryffroy en Imade Annouri

over het verslag

van het Rekenhof

over het betaald educatief verlof.
De erkenning van opleidingen,

en over het advies

van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

over de erkenning van opleidingen in het stelsel betaald educatief verlof (BEV)

verzendcode: ECO

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Axel Ronse.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;

Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;

Willem-Frederik Schiltz, Emmily Talpe;

Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;

Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Jan Hofkens, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Peter Wouters;

Jenne De Potter, Martine Fournier, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;

Lionel Bajart, Martine Taelman;

Rob Beenders, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Toegevoegde leden:

Guy D'haeseleer.

Documenten in het dossier:

40 (2015-2016) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
61-F (2015-2016) – Nr. 1: Advies van de SERV
693 (2015-2016) – Nr. 1: Motie tot onderzoek door het Rekenhof
– Nr. 2: Amendement
– Nr. 3: Tekst aangenomen door de plenaire vergadering
694 (2015-2016) – Nr. 1: Motie houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
– Nr. 2: Amendement
– Nr. 3: Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

INHOUD

I. Inleidende uiteenzettingen ... 4
1. Toelichting door het Rekenhof ... 4
1.1. Beleidsdoelstellingen ... 5
1.2. Aantal erkende en geweigerde opleidingen ... 6
1.3. Erkenningscriteria en besluitvorming ... 7
1.4. Toezicht ... 9
1.5. Conclusies ... 9
2. Toelichting door de SERV ... 9
2.1. Beleidsdoelstellingen en -kaders ... 10
2.2. Omschrijving BEV ... 10
2.3. Overzicht BEV ... 11
2.4. Aantal erkenningen ... 11
2.5. Erkenningscriteria ... 12
2.6. Besluitvorming Vlaamse erkenningscommissie ... 12
2.7. Kwaliteit van het toezicht ... 12
2.8. Profiel BEV-werknemers ... 13
3. Reactie van de minister ... 13
3.1. Hervorming opleidingsincentives ... 13
3.2. Knelpunten en bewarende maatregelen ... 14
3.3. Kwaliteit van opleidingsverstrekkers en opleidingen ... 15
II. Bespreking ... 16
1. Vragen en opmerkingen van de leden ... 16
2. Antwoorden ... 23
3. Replieken ... 26
Gebruikte afkortingen ... 28
Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid besprak op 30 juni 2016 het verslag van het Rekenhof over het betaald educatief verlof en de erkenning van opleidingen (*Parl.St.* Vl.Parl. 2015-16, nr. 40/1) en het advies van de SERV over de erkenning van opleidingen in het stelsel betaald educatief verlof (*Parl.St.* Vl.Parl. 2015-16, nr. 61-F/1).

Het verslag van het Rekenhof en het advies van de SERV kwamen er op vraag van het Vlaams Parlement, dat hierover op 9 maart 2016 moties aannam (*Parl.St.* Vl.Parl. 2015-16, nr. 693/3 en 694/3).

De getoonde presentaties zijn terug te vinden op de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Inleidende uiteenzettingen

1. Toelichting door het Rekenhof

Inleiding

Josiane Baele, auditeur bij het Rekenhof, licht het eerste deel van het verslag toe. Betaald educatief verlof is een stelsel van individueel opleidingsverlof. Het betreft het recht voor werknemers uit de privésector om op het werk afwezig te zijn met behoud van een begrensd deel van het loon om een erkende opleiding te volgen.

De opleiding moet minstens 32 uur bedragen. Het aantal uren dat een werknemer kan volgen is, afhankelijk van het type opleiding, begrensd tot 80, 100 of 180 uur per jaar per werknemer. De werkgever kan van het Departement Werk en Sociale Economie een terugbetaling van de loonkosten krijgen in de vorm van een forfaitair bedrag per uur.

Voor het schooljaar 2013-2014 werd er een budget van ongeveer 66 miljoen euro uitgetrokken voor ongeveer 3 miljoen uren betaald educatief verlof voor 51.129 werknemers. Dat is gemiddeld 60 uur per werknemer.

Onderzoeksdomein en onderzoeksvragen

Op 9 maart 2016 vroeg het Vlaams Parlement bij motie aan het Rekenhof om het systeem van de erkenning van de opleidingen te bekijken. Het gaat dus om een onderzoek over de erkenning van de opleidingen en niet over het hele stelsel van BEV.

Het Vlaams Parlement stelde zeven vragen aan het Rekenhof:
- hoeveel opleidingen worden jaarlijks erkend of geweigerd door de diverse actoren?
- welke criteria ter erkenning of ter weigering worden hierbij gehanteerd?
- op welke wijze gebeurt de besluitvormingsprocedure voor zowel erkenningen als weigeringen?
- op welke wijze wordt de beslissing gemotiveerd voor zowel erkenningen als weigeringen?
- welke zijn de beleidsdoelstellingen van het betaald educatief verlof en worden deze opgevolgd? Welke mogelijke suggesties tot verbetering van dit systeem, en ruimer dat van opleidingsincentives, kunnen er geformuleerd worden?
- is de besluitvorming bij de erkenning van opleidingen kwaliteitsvol en gerelateerd met de beleidsdoelstellingen?

– wordt het toezicht op de erkenning van opleidingen door de Vlaamse erkenningscommissie op afdoende wijze uitgevoerd? Kan er extra aandacht worden besteed aan externe en objectieve kwaliteitszorg met betrekking tot de opleidingen?

Het Rekenhof formuleerde het antwoord daarop in vier hoofdstukken (beleidsdoelstellingen, aantal erkende en geweigerde opleidingen, erkenningscriteria en besluitvorming en toezicht).

1.1. Beleidsdoelstellingen

Om de beleidsdoelstellingen te achterhalen, moest worden teruggegaan naar de herstelwet houdende sociale bepalingen van 22 januari 1985 en het koninklijk besluit van 23 juli 1985. Volgens de titel van de desbetreffende afdeling 6 van hoofdstuk IV van de Herstelwet kadert het educatief verlof in “de voortdurende vorming van werknemers”. De wet regelt de rechthebbenden en welke opleidingen in aanmerking komen. De doelstellingen van het BEV of de opleidingen worden niet in de wet omschreven. De memorie van toelichting formuleerde wel algemene beleidsdoelstellingen:
– individuele doelstellingen zoals onder meer de bescherming van het gezinsleven, sociale promotie en professionele valorisatie;
– algemeen zou het BEV het gemiddelde scholingspeil van de arbeidskrachten moeten verhogen;
– voor de werkgevers zou het stelsel bijdragen tot de aanpassing aan technologische ontwikkelingen en het verhogen van de productiviteit;
– het verhogen van de kennis van werknemersorganisaties en culturele organisaties door algemene vorming.

De Herstelwet bevat wel een indirecte beleidsdoelstelling. Artikel 109, §3, biedt de mogelijkheid om bij koninklijk besluit opleidingen uit te sluiten als ze geen direct verband houden met de beroepssituatie of met de beroepsperspectieven van de werknemers. De federale overheid heeft eenmaal van deze mogelijkheid gebruikgemaakt door in 1993 een lijst op te stellen van de opleidingen die in aanmerking komen voor BEV. De lijst werd sindsdien niet meer aangepast, hoewel hij een aantal opleidingen bevat voor beroepen die nu geherwaardeerd zijn, zoals ambachtelijke beroepen, en zelfs opleidingen gerelateerd aan knelpuntberoepen.

Voorts omschrijft artikel 111 van de Herstelwet het aantal uren betaald educatief verlof dat voor de verschillende soorten opleidingen kan worden opgenomen. Een werknemer kan een verhoogd aantal uren opnemen voor bepaalde opleidingen die voorbereiden op het uitoefenen van knelpuntberoepen, het behalen van een diploma hoger secundair onderwijs en een vorming in het kader van basiseducatie. Dit sluit aan bij de algemene doelstellingen in de memorie van toelichting.

Inzake opvolging van het doelbereik van de maatregel voorziet de wet vooral in een controle van het budget. Twee keer per jaar moet de erkenningscommissie nagaan of het budget niet wordt overschreden. Er zijn ook controles op de attesten die de opleidingscentra uitreiken en de aantallen uren en uit te betalen bedragen. Een inhoudelijke opvolging van het doelbereik is niet geregeld.

De federale regelgeving blijft gelden tot het Vlaamse Gewest de bevoegdheid heeft geregeld. In 2015 heeft het Vlaamse Gewest een aantal formele en procedurele aanpassingen gedaan, zoals de oprichting van een Vlaamse erkenningscommissie. Er is een vereenvoudiging doorgevoerd door te voorzien in één forfaitair bedrag per uur ongeacht de opleiding. De indieningstermijnen werden ingekort om de afhandeling vlotter te laten verlopen. Inhoudelijk zijn er nog geen hervormingen doorgevoerd.

Het Rekenhof werd ook gevraagd mogelijke suggesties te formuleren tot het verbeteren van dit stelsel, en ruimer dat van de opleidingsincentives. De audit liep over een korte periode en het Rekenhof heeft de andere opleidingsincentives voor werknemers dan ook maar kort kunnen bekijken. Er zijn wel meer uitgebreide studies beschikbaar van onder meer het Steunpunt WSE. Het Rekenhof heeft zich beperkt tot de vier incentives die ook in het Banenpact van oktober 2015 worden genoemd: betaald educatief verlof, opleidingscheques, opleidingskrediet en verlof voor sociale promotie.

Een eerste bevinding is dat voor die vier stelsels heel wat uitvoeringsmodaliteiten werden bepaald die niet onmiddellijk gekoppeld zijn aan beleidsdoelstellingen. Voor BEV is er bijvoorbeeld variatie mogelijk naargelang het percentage van tewerkstelling, uurroosters en tijdstip van de lessen. Dergelijke uitvoeringsmodaliteiten vergen complexe administratieve controles om de naleving ervan na te gaan. Op de dienst BEV staan er dan ook elf vte's in voor de opvolging ervan.

Een andere bevinding is dat de financiering van de verschillende incentives ook uiteenlopend is geregeld. Daarbij is het niet altijd duidelijk voor welke doelstelling de incentive wordt gegeven. Voor BEV wordt een compensatie voor de loonkosten aan de werkgever betaald. Opleidingscheques moeten worden gekocht door de werknemers, die op die manier ook zelf bijdragen. Voor opleidingskrediet wordt een bedrag per maand aan de werknemer gestort en dat gebeurt ook bij het verlof voor sociale promotie.

Een eerste aanbeveling van het Rekenhof is dan ook dat de overheid duidelijkheid moet scheppen over de doelstellingen die zij met de hervorming van de opleidingsincentives wil bereiken en die doelstellingen in de eigen regelgeving verankeren. De uitvoeringsmodaliteiten van de nieuwe incentives moeten sporen met de beleidsdoelstellingen. De overheid bezwaart ze best niet met voorwaarden die de toegang voor de gebruikers (werknemers, werkgevers en opleidingsverstrekkers) kunnen belemmeren en leiden tot complexe administratie en controles.

1.2. Aantal erkende en geweigerde opleidingen

Een aantal algemene en beroepsopleidingen zijn automatisch erkend, zoals opleidingen van onderwijsinstanties, de VDAB, Syntra, werknemersorganisaties en jeugd- en volwassenenorganisaties. Die automatische erkenning geldt in het kader van het BEV, wat niet betekent dat deze opleidingen niet aan andere vormen van erkenning zijn onderworpen.

Een aantal andere, sectorale beroepsopleidingen vergen een erkenning door paritaire comités.

De Vlaamse erkenningscommissie (voorheen de federale erkenningscommissie) kan algemene en beroepsopleidingen erkennen en kan de erkenning van elke opleiding intrekken. De VEC moet in principe op de hoogte worden gehouden van de opleidingen die worden georganiseerd; dat is vastgelegd in een samenwerkingsakkoord en een protocol. Het rapport bevat een overzicht van de BEV-opleidingen, erkenning en actoren.

Er is weinig informatie over het aantal geweigerde opleidingen. Over het aantal erkende opleidingen is meer informatie beschikbaar.

Voor de algemene, automatisch erkende opleidingen geldt dat de organisatoren, meestal vakbondsorganisaties, ze moeten melden aan de Vlaamse erkenningscommissie. Het gaat om ongeveer 250 opleidingen per jaar.

Automatisch erkende beroepsopleidingen

Wat betreft de automatisch erkende beroepsopleidingen beschikte de VEC bij de start van de audit niet over een overzicht. De VEC heeft deze informatie naar aanleiding van de audit opgevraagd en aan het Rekenhof bezorgd. De aantallen staan in het rapport en zijn indicatief. Het zou om ongeveer tweeduizend opleidingen in totaal gaan, waaronder de opleidingen in het volwassenenonderwijs, bachelor- en masteropleidingen, opleidingen bij Syntra en de VDAB en landbouwopleidingen. Het is niet eenvoudig voor een commissie al die opleidingen op te volgen.

Sectorale beroepsopleidingen

Het aantal sectorale beroepsopleidingen is moeilijker te bepalen. De VEC heeft het Rekenhof wel lijsten gegeven met erkende sectorale beroepsopleidingen, die door de paritaire comités waren bezorgd.

Het Rekenhof deed zelf een enquête bij de paritaire comités, waarvan er 28 hebben geantwoord op een totaal van 61. Een vergelijking tussen de lijsten van de VEC en de rechtstreekse informatie van de paritaire comités toonde vergelijkbare aantallen erkende opleidingen. Toch gaven sommige comités in hun antwoord aan opleidingen te hebben erkend voor BEV, terwijl ze deze informatie niet hadden bezorgd aan de erkenningscommissie. De lijsten van de VEC zijn dus niet altijd actueel, de verschillen zijn echter niet groot.

Het Rekenhof stelde wel vast dat de lijsten met de erkende opleidingen van de verschillende paritaire comités geen goede basis zijn om het juiste aantal te bepalen. De lijsten bevatten immers overlappingen, herhalingen en samenvoegingen. Een managementopleiding kan bijvoorbeeld door werknemers uit verschillende sectoren worden gevolgd. Andere opleidingen worden twee keer per jaar gegeven maar wel telkens erkend, waardoor ze twee keer op de lijst voorkomen.

VEC

De VEC houdt sinds maart 2015 de eigen beslissingen bij over erkende en geweigerde opleidingen. Tot aan de start van de audit ging het om 237 beslissingen. Daarbij ging het in 71 percent van de gevallen om een erkenning en in 22 percent om een weigering. Andere opleidingen zijn doorverwezen naar een paritair comité of bleken reeds erkend te zijn. Het Rekenhof merkt wel op dat de bestanden van de VEC niet echt geschikt zijn voor monitoringdoeleinden en voor beleidsopvolging.

1.3. Erkenningscriteria en besluitvorming

Willem Cabooter, auditeur bij het Rekenhof, geeft toelichting bij de bevindingen van het Rekenhof over de erkenningscriteria en de motivering van de erkenningsbeslissingen.

Automatisch erkende opleidingen

De categorieën automatisch erkende opleidingen zijn bij wet vastgelegd. Bijgevolg worden op deze grote groep opleidingen geen criteria toegepast. Zoals al vermeld, bestaat wel de mogelijkheid om opleidingen die geen direct verband houden met de beroepssituatie of de beroepsperspectieven van de werknemers van erkenning uit te sluiten. Van die mogelijkheid is in 1993 gebruikgemaakt om een beperkende lijst op te stellen.

Niet-automatisch erkende opleidingen – VEC

De niet-automatische erkenningen gebeuren door de VEC en de paritaire comités.

De VEC gebruikt daartoe een niet-limitatieve lijst van criteria. Een intern werkdocument somt acht criteria op, waaronder de hoogte van de inschrijvingskosten, de aard van het doelpubliek en de specifieke behoefte op de arbeidsmarkt. De lijst is niet limitatief in die zin dat er bij elke behandeling van een erkenningsaanvraag ook nog andere criteria kunnen worden gebruikt. Bij de ad-hoccriteria komt vaak de gerichtheid van een opleiding op een specifiek bedrijf voor. De commissie meent dat de werkgever dergelijke opleidingen zelf ten laste moet nemen. Andere ad-hoccriteria staan in het verslag opgesomd.

Deze lijst wordt niet gecommuniceerd aan de aanvragers. Het Rekenhof stelde vast dat de criteria gedeeltelijk een vertaling zijn van de beleidsdoelstellingen zoals opgesomd in de memorie van toelichting. De doelstellingen daarin zijn echter algemeen geformuleerd en soms moeilijk te vertalen in criteria.

De criteria zijn volgens het Rekenhof niet altijd voldoende onderbouwd of gebaseerd op regelgeving. Door afwezigheid van streefwaarden zijn sommige criteria moeilijk bruikbaar. Wanneer is een doelpubliek niet geschikt, wanneer zijn de inschrijvingskosten te hoog, wanneer beantwoordt een opleiding aan een specifieke behoefte op de arbeidsmarkt? Er is dan ook een risico op ondoorzichtige en inconsequente beslissingen, wat tot willekeur kan leiden en rechtsonzekerheid voor de aanvragers. Dit wat betreft de erkenningen door de VEC.

Niet-automatisch erkende opleidingen – paritaire comités

Bij de paritaire comités heeft het Rekenhof zelf een bevraging georganiseerd. Ongeveer de helft (28 van de 61 comités) heeft geantwoord. De bevindingen van het Rekenhof zijn op die antwoorden gebaseerd.

Bijna alle comités hanteren de relevantie voor de sector als criterium. De opleiding moet relevant zijn voor de arbeidsmarkt en, meer bepaald, voor de betrokken sector. De andere criteria verschillen. Er worden criteria toegepast over de doelgroep, de duurtijd en inschrijvingskosten. Ongeveer een op drie paritaire comités hanteert een criterium dat in zekere mate met de kwaliteit van de opleiding te maken heeft.

Het Rekenhof stelt vast dat de meeste paritaire comités weinig criteria hanteren, drie tot vier, waaronder nog vaak de wettelijke 32-urenregel. De criteria zijn ook vaag gedefinieerd, wat tot onduidelijkheid leidt.

Er zijn sterke verschillen tussen de paritaire comités onderling maar ook tussen de paritaire comités en de erkenningscommissie. Het is op zich niet abnormaal dat verschillende sectoren verschillende criteria hanteren, maar ook algemeen toepasbare criteria van de VEC komen niet terug bij de paritaire comités of worden omgekeerd toegepast.

Het Rekenhof concludeert dan ook hier dat er een risico is op weinig transparante en inconsistente beslissingen.

Daarbij komt dat, zowel in de notulen als in de communicatie aan de aanvragers, de beslissingen van de erkenningscommissie en van de paritaire comités vrij summier worden gemotiveerd. De auditeurs konden op basis van de notulen niet altijd opmaken waarom een erkenning werd verleend of geweigerd.

1.4. Toezicht

De erkenningscommissie controleert opleidingen die ze zelf heeft erkend door een aantal aanvragers jaarlijks een evaluatieformulier te laten invullen. Op basis daarvan werd tot hiertoe slechts één keer een verlenging van een erkenning geweigerd. Het is dus onduidelijk hoe die formulieren worden beoordeeld.

De wetgever heeft een duidelijk mandaat gegeven aan de commissie om toezicht uit te oefenen op alle andere opleidingen. De VEC kan alle andere opleidingen intrekken of schorsen. In de praktijk is dit toezicht quasi onbestaande: de commissie reageert enkel op klachten die bij haar worden ingediend. Er werd ook nog maar één klacht ingediend.

Er is dus geen methode om systematisch en proactief te gaan controleren. De wetgever heeft daarvoor ook geen kader uitgetekend en er zijn geen budgettaire middelen voor uitgetrokken.

Wat betreft de erkenningen door de paritaire comités, merkt het Rekenhof nog op dat de toezichthouder paritair is samengesteld uit dezelfde partners, wat een zeker risico inhoudt op niet-onafhankelijkheid van de toezichthouder.

Het Vlaams Parlement vroeg ook of er extra aandacht kan worden besteed aan externe en objectieve kwaliteitszorg bij de erkenning van opleidingen. Zoals al vermeld zijn er weinig kwaliteitscriteria en is er geen toezicht op de kwaliteit, wat ook niet wettelijk wordt opgelegd. De meest voor de hand liggende manier om kwaliteitszorg te waarborgen lijkt de erkenning van de organisatoren van de opleidingen. De meeste automatisch erkende opleidingen worden gegeven door onderwijsinstellingen, die uiteraard een erkenning hebben, of door Syntra en de VDAB die een zekere kwaliteit kunnen leveren. Aan de andere organisatoren wordt wel gevraagd of zij over een vorm van erkenning beschikken, maar dat is nooit een uitsluitingscriterium. Er kunnen dus nog stappen worden gezet.

Het Rekenhof stelt wel de vraag of het aangewezen is om voor één stelsel, in dit geval het BEV, een systeem van kwaliteitszorg op te zetten. Gelet op de aangekondigde hervorming van de opleidingsincentives kan een eengemaakt systeem van kwaliteitserkenning voor verschillende instrumenten worden uitgewerkt.

1.5. Conclusies

De voornaamste conclusies van het Rekenhof zijn dat er voor het betaald educatief verlof momenteel geen samenhangend beleid is met duidelijke doelstellingen en dat erkenningscriteria ontbreken.

De erkenningsbeslissingen van de VEC en de paritaire comités zijn te weinig transparant en te weinig samenhangend en onderbouwd.

Er is momenteel weinig of geen toezicht op de erkende opleidingen.

2. Toelichting door de SERV

Pieter Kerremans, administrateur-generaal van de SERV, herinnert eraan dat het Vlaamse Gewest slechts vrij recent bevoegd is geworden voor het betaald educatief verlof. De Vlaamse erkenningscommissie is in april 2015 opgericht en iedereen is zich ervan bewust dat nog heel wat werk moet worden verzet. Er is wel gezorgd voor continuïteit en er waren al enkele kleine bijsturingen.

De SERV kan nog niet antwoorden op de belangrijke vraag naar suggesties voor de verbetering van de opleidingsincentives, waaronder betaald educatief verlof. Dit is immers de kern van het overleg dat de sociale partners onderling voeren over vorming en opleiding, waarbij het de bedoeling is om samen met de Vlaamse Regering tot een vormingspact te komen. De SERV zal in een later stadium zeker op dit onderwerp terugkomen.

De administrateur-generaal wijst erop dat er enkel een mandaat is om vandaag het consensusadvies van de SERV toe te lichten. De sprekers kunnen niet ingaan op verklaringen die sommige sociale partners hebben afgelegd. Hij gaat ervan uit dat het verslag van het Rekenhof zal worden meegenomen in het verdere overleg.

2.1. Beleidsdoelstellingen en -kaders

Mieke Valcke, medewerkster van de studiedienst van de SERV, gaat eerst in op de beleidsdoelstellingen. De sociale partners zien meerdere beleidsdoelstellingen op verschillende beleidsniveaus, zowel Europees als federaal en op het Vlaamse niveau.

Een belangrijk kader is de Herstelwet van 22 januari 1985, die ook impact heeft op interprofessionele akkoorden en sectorale afspraken. Op Vlaams niveau is er het Pact 2020, zijn er de sectorconvenants tussen de sectorale sociale partners en de Vlaamse overheid en is er natuurlijk ook het Banenpact van oktober 2015.

De doelstellingen van de BEV-regeling in de Herstelwet zijn al opgesomd door de sprekers van het Rekenhof, maar de lijst is volgens Mieke Valcke nog altijd bijzonder actueel. Ze vermeldt ook de cijfermatige doelstelling opgenomen in het Pact 2020: tegen 2020 moet 15 percent van de bevolking deelnemen aan levenslang en levensbreed leren. In 2015 bedroeg het deelnamepercentage 6,7 percent. In de voorbije tien jaar kwam het percentage nooit boven de 8 percent uit en dit is een van de redenen voor de sociale partners om een vormingspact te sluiten met de Vlaamse Regering.

De contouren daarvan zijn al deels vastgelegd in het Banenpact van 2015. Doel van het vormingspact is om vorming en opleiding kwalitatiever en effectiever te maken. Specifieke aandachtspunten zijn: het verbeteren van de opleidingsparticipatie van laaggeschoolden, het optimaliseren van de kwaliteit en het verminderen van administratieve belasting.

2.2. Omschrijving BEV

De sociale partners vermelden in het SERV-advies de volledige omschrijving van BEV. Het is een individueel recht van werknemers om op eigen initiatief opleidingen te volgen en om daartoe op het werk afwezig te zijn met behoud van loon (begrensd tot 2760 euro bruto per maand).

De werkgever kan in principe niet weigeren, behoudens een aantal uitzonderingen. De planning wordt via sociaal overleg geregeld.

Er is een terugbetaling van de loonkost (forfaitair en dus geplafonneerd tot 21,30 euro per uur) aan de werkgever via een schuldvordering. De overheid financiert het BEV en er is een patronale basisbijdrage (0,05 percent), echter zonder directe link met de financiering van het BEV. Het voorziene budget in 2016 is 66 miljoen euro.

2.3. Overzicht BEV

Het Rekenhof gaf al een overzicht van de types opleidingen in de wetgeving van 1985. Mieke Valcke toont een grafiek met de verdeling volgens het aantal werknemers in een BEV-opleiding in het schooljaar 2013-2014: 15,8 percent volgde een algemene opleiding en 84,2 percent een beroepsopleiding.

Het aantal uren dat in aanmerking komt voor BEV is, zoals ook reeds vermeld, begrensd naargelang het type opleiding. Sinds september 2012 geven opleidingen georganiseerd door de VDAB die voorbereiden op de uitoefening van een knelpuntberoep recht op een maximum van 180 uur per jaar.

Er zijn dus drie manieren waarop een opleiding kan worden erkend: automatische erkenning, paritaire erkenning en erkenning door de erkenningscommissie. Een grafiek toont de verdeling over die drie types van erkenning. In 2013-2014 volgde 60 percent van de BEV-werknemers een automatisch erkende opleiding, 31,5 percent een opleiding erkend door een paritair comité en 8,5 percent een opleiding erkend door de erkenningscommissie.

Een volgende grafiek toont het aantal BEV-werknemers naar type opleiding en vermeldt ook het percentage van het budget voor het schooljaar 2013-2014. De sectorale opleidingen zijn goed voor 31,5 percent, het volwassenenonderwijs voor 23,8 percent, gevolgd door onder meer de algemene opleidingen (15,8 percent) en talen (10,7 percent). De duur van de opleidingen heeft een invloed op het budget dat eraan wordt besteed. Zo is het volwassenenonderwijs goed voor 23,8 percent van de deelnemers, maar voor 30,6 percent van het budget.

2.4. Aantal erkenningen

Het aantal erkenningen bepalen, was een moeilijke oefening. Een grafiek toont de verdeling over de automatisch erkende beroepsopleidingen, maar de cijfers zijn indicatief. Er zijn bijvoorbeeld 575 opleidingen in het hoger onderwijs, maar die worden niet alle in avond- en weekendonderwijs aangeboden. Een vergelijking met de vorige grafiek leert dat een groot aantal erkende opleidingen niet betekent dat veel werknemers die opleidingen volgen.

De spreekster toont ook nog cijfers over het aantal georganiseerde algemene opleidingen. In 2014-2015 waren dat 525 (Nederlands- en Franstalige) opleidingen.

De cijfers voor de sectorale opleidingen zijn indicatief: in 2014 werden 635 sectorale opleidingen georganiseerd (Nederlands- en Franstalig). De SERV heeft ook nagegaan waar die sectorale opleidingen worden ingezet. In 2011-2012 werkte 24,8 percent van de werknemers in sectoraal erkende beroepsopleidingen in de gezondheidsdiensten, 21,3 percent in de metaalsector en 20,9 percent in de bouw.

Toch zijn deze cijfers ook relatief: de 24,8 percent in de gezondheidsdiensten staat voor 2,8 percent van het totale aantal werknemers in die sector. Een uitschieter is de houtsector waar 9 percent van de werknemers een sectoraal erkende beroepsopleiding met BEV volgde in 2011-2012.

Het rapport bevat ook gegevens over de erkenningen door de erkenningscommissie. In 2015 waren er 208 Nederlandstalige aanvragen waarvan er 165 hebben geleid tot een erkenning door de federale commissie of de Vlaamse erkenningscommissie.

2.5. Erkenningscriteria

Voor de automatische erkenningen geldt dat de opleidingen moeten zijn opgesomd in de wet van 1985 en niet uitgesloten zijn van het toepassingsgebied door het koninklijk besluit van 1993. Het mag dus niet gaan om 'hobby'-opleidingen zoals tekenen, snit en naad enzovoort. De administratie maakt jaarlijks een geüpdatete lijst omdat er ook nieuwe opleidingen bijkomen die worden getoetst aan de wettelijke criteria (koninklijk besluit van 1993). De lijst wordt ook geactualiseerd op basis van de knelpuntberoepenlijst van de RVA en VDAB. Dat is belangrijk want opleidingen die toeleiden naar een knelpuntberoep geven recht op een verhoogd aantal uren betaald educatief verlof, namelijk 180.

Voor de paritaire erkenningen verwijst de spreekster naar de audit van het Rekenhof. Ze wijst op de sterke wisselwerking met de sectorale vormings- en opleidingsfondsen.

De erkenningscommissie hanteert zowel formele criteria als inhoudelijke criteria. Formele criteria zijn dat de aanvraag tijdig moet worden ingediend via een goed ingevuld aanvraagformulier. Recent, na de bevoegdheidsoverdracht naar het Vlaamse niveau, werd de indieningsregeling nog gewijzigd. Vroeger moest de aanvraag voor de start van de opleiding ingediend worden via een aanvraagformulier. In de praktijk bleek dat het dossier in sommige gevallen pas na de start van de opleiding door de erkenningscommissie kon worden behandeld en goedgekeurd. Daarom werd afgesproken dat het dossier vroeger moet worden ingediend, om een effectieve goedkeuring mogelijk te maken alvorens de opleiding van start gaat.

Inhoudelijke criteria zijn onder meer de hoogte van de inschrijvingskosten, het niveau van de opleidingen, het doelpubliek, de kwaliteit van de organisator, afstemming op het reeds bestaande aanbod en de specifieke behoefte aan een beroepsopleiding op de arbeidsmarkt.

2.6. Besluitvorming Vlaamse erkenningscommissie

De VEC heeft de werkwijze van de federale commissie overgenomen om de continuïteit te verzekeren in afwachting van een mogelijke hervorming.

De voorbereiding van de beslissing wordt gedaan door de dienst BEV op basis van het aanvraagformulier. De dienst BEV doet een voorstel van beslissing maar alle dossiers worden besproken door de erkenningscommissie.

Erkenningen worden gegeven voor één jaar; na een gunstige evaluatie kan erkenning voor twee jaar worden gegeven. De federale commissie kon vroeger verlengen tot vijf jaar, maar de VEC heeft beslist dit te beperken tot twee jaar.

De spreekster beklemtoont dat de beslissingen van de erkenningscommissie weloverwogen en in consensus worden genomen.

De organisatoren worden per brief of mail geïnformeerd en er is geen beroep mogelijk.

2.7. Kwaliteit van het toezicht

Wat de automatische erkenningen betreft, is de kwaliteit de verantwoordelijkheid van de aanbieders (onderwijsinstellingen, VDAB, Syntra enzovoort), de inrichtende macht en de bevoegde overheid. Ook voor de algemene opleidingen geldt dat de kwaliteit de verantwoordelijkheid is van de aanbieders (syndicale organisaties en door hen erkende jeugd- en volwassenenorganisaties), die

onderworpen zijn aan de kwaliteitscontrole van het decreet Sociaal-Cultureel Werk.

Voor de paritair erkende opleidingen geldt dat de kwaliteit de verantwoordelijkheid is van de paritaire comités. Vaak spelen de sectorale opleidingsfondsen een belangrijke rol bij de uitrol van de BEV-opleidingen.

De organisatoren van door de VEC erkende opleidingen dienen jaarlijks een evaluatieverslag in. De commissie kan de erkenningen intrekken of schorsen op basis van dit evaluatieverslag. De commissie staat ook in voor de halfjaarlijkse opvolging van het BEV-budget. De inspectiedienst van het Departement WSE kan inspecties uitvoeren met betrekking tot de uitbetalingsdossiers van alle erkende opleidingen.

2.8. Profiel BEV-werknemers

Mieke Valcke toont tot slot een figuur op basis van gegevens over het profiel van de BEV-werknemers. Die is niet in het advies opgenomen, maar is wel belangrijk voor de toekomstige besprekingen over de opleidingsincentives.

Er is een vrij breed leeftijdsbereik, met een piek bij de 25- tot 29-jarigen. Maar ook de daaropvolgende leeftijdsklassen worden goed bereikt.

In de monitoring wordt niet gevraagd naar het opleidingsniveau en dat zou in de toekomst beter wel gebeuren. Uit de cijfers blijkt wel dat arbeiders (4 percent) dubbel zoveel gebruikmaken van BEV dan bedienden (2,1 percent). Mannen zijn iets beter vertegenwoordigd dan vrouwen (3,3 versus 2,6 percent). Gemiddeld wordt 2,9 percent van de werknemers bereikt.

3. Reactie van de minister

Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, reageert in de commissie op het verslag van het Rekenhof en het advies van de SERV.

In kader van de tegensprekelijke procedure heeft de minister op 10 juni 2016 al een reactie op het auditverslag aan het Rekenhof bezorgd. Hij zal die kort herhalen, maar zal ook nog enkele aanvullingen doen.

3.1. Hervorming opleidingsincentives

In het Vlaamse regeerakkoord werd een hervorming van de opleidingsincentives – en daarmee ook het BEV – aangekondigd. Het Vlaamse Gewest heeft na dertig jaar op 1 april 2015 de bevoegdheid over het BEV-stelsel overgenomen van het federale niveau naar aanleiding van de zesde staatshervorming. Om de continuïteit van de maatregel te garanderen, heeft de minister ervoor geopteerd om de maatregel eerst in te kantelen in het Departement WSE en pas nadien te hervormen. Op die manier was er bij de overdracht ook zekerheid voor wie op het BEV een beroep deed of wilde doen.

De minister wil de krachtlijnen van de hervorming van de opleidingsincentives samen met de sociale partners in het kader van het Vlaams Banenpact vastleggen. De opleidingen zijn immers in het belang van de werkgevers en de werknemers. De sociale partners hebben echter meer tijd gevraagd voor het uitwerken van een voorstel omdat ze eerst meer duidelijkheid willen over nieuwe verplichtingen inzake opleiding op het federale niveau. De minister heeft hierover recent een vraag om uitleg beantwoord in de commissie (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2015-16, nr. 2230).

De audit van het Rekenhof en het verslag van de SERV zijn nu nieuwe, bijkomende en belangrijke elementen voor de geplande hervorming van de opleidingsincentives. Het auditrapport van het Rekenhof bevat belangrijke aanbevelingen en principes die de Vlaamse overheid kan onderschrijven en waarmee rekening moet worden gehouden bij de verdere bespreking. De minister vermeldt er enkele:
- de nood aan duidelijke beleidsdoelstellingen;
- geen onnodige complexiteit;
- een eenvormig beslissingskader;
- overheidssteun voor opleidingen moet additioneel zijn;
- consistentie en transparantie;
- duidelijkheid en vereenvoudiging.

Uit het verslag en de toelichting in de commissie is volgens de minister duidelijk gebleken dat er nood is aan verbeteringen. De minister zal daarom formeel aan de sociale partners vragen om maximaal rekening te houden met de aanbevelingen en conclusies van het Rekenhof bij de uitwerking van hun voorstel. Het is nog niet duidelijk of er een algemeen gedragen voorstel komt, maar de minister hoopt dat dit mogelijk zal blijken. Een timing kan hij nog niet geven, maar de minister zal hierover contact opnemen met de voorzitter en ondervoorzitter van de SERV. Indien nodig zal hij zelf een voorstel doen.

In afwachting van de geplande hervorming zullen al enkele maatregelen worden genomen in functie van een beter beheer en toezicht op de maatregel BEV. Het betreft dan maatregelen die op korte termijn nodig en realiseerbaar zijn binnen de bestaande wetgeving, en die in de lijn liggen van de aanbevelingen en conclusies van het Rekenhof.

Enerzijds heeft de minister aan het Departement WSE de opdracht gegeven om een aantal voorstellen te bundelen die rekening houden met deze voorwaarden. Anderzijds heeft hij aan de Vlaamse erkenningscommissie per brief gevraagd om het auditrapport op de eerstvolgende vergadering te bespreken en te onderzoeken welke maatregelen zij kan treffen die aan dezelfde voorwaarden beantwoorden. De eerstvolgende vergadering van de VEC is gepland voor 14 juli 2016.

3.2. Knelpunten en bewarende maatregelen

De minister gaat dieper in op de drie grootste knelpunten in de audit van het Rekenhof, waarvoor hij alvast bewarende maatregelen wil nemen.

Een eerste knelpunt is dat er vandaag geen zicht is op het aantal opleidingen en op welke opleidingen precies in aanmerking komen voor BEV. De minister heeft aan het Departement WSE gevraagd zijn dataverzameling en databeheer op korte termijn te optimaliseren voor wat betreft de automatisch erkende en de erkende opleidingen. Het departement zal alle beschikbare informatie en lijsten publiek maken, zodat voor de burger op voorhand duidelijker wordt welke opleidingen in aanmerking komen voor BEV en welke niet. Ook zal, eens dit databeheer op punt staat, aangegeven worden welke beroepsopleidingen leiden tot knelpuntberoepen en welke niet, zodat hierover ook geen verwarring kan bestaan.

Een tweede knelpunt is dat de besluitvormingsprocedure binnen de VEC en de paritaire comités volgens het Rekenhof niet transparant zijn. De minister heeft in zijn brief aan de voorzitter van de erkenningscommissie gevraagd dit te bespreken en daarover voorstellen te formuleren.

Een derde knelpunt is dat het toezicht op de opleidingen onvoldoende is uitgebouwd. Vandaag zijn twee instanties bevoegd voor het toezicht: de VEC is bevoegd voor het toezicht op de opleidingen, en de afdeling Toezicht en Handhaving van het Departement WSE is bevoegd voor toezicht op de wetgeving met betrekking tot betaald educatief verlof. De minister heeft aan de VEC gevraagd ook dit te bekijken op haar volgende vergadering. De afdeling Toezicht en Handhaving kan onafhankelijk optreden en inspecties doen op basis van haar risicoanalyse en de vastgelegde prioriteiten. Daarnaast behandelt de afdeling alle klachten en meldingen in verband met het BEV. Er wordt in de mate van het mogelijke voorzien in een wisselwerking tussen de afdeling Toezicht en Handhaving, de VEC en de federale overheid.

De minister wijst er tot slot op dat reeds een kwaliteitscontrole in diverse regelgevingen is vervat. Op dit moment wordt bekeken wat er complementair nog geregeld dient te worden en in hoeverre dit op een meer generieke manier kan gebeuren voor alle opleidingsverstrekkers (BEV, opleidingscheques, kmo-portefeuille) binnen de bevoegdheden Werk en Economie.

3.3. Kwaliteit van opleidingsverstrekkers en opleidingen

Inzake de kwaliteit van opleidingsverstrekkers en opleidingen merkt de minister nog op dat de Vlaamse overheid er bij de opleidingscheques en de kmo-portefeuille voor opteert om te werken met kwaliteitsvolle opleidingsverstrekkers door middel van het verlenen van een extern label van minimale kwaliteit op organisatieniveau. Deze visie wil hij doortrekken naar alle opleidingsverstrekkers, dus ook binnen BEV. Dit betekent concreet dat opleidingsverstrekkers moeten voldoen aan minimale kwaliteitsvoorwaarden op organisatieniveau om een attest van geregistreerde dienstverlener te verkrijgen. De minister benadrukt dat het gaat om kwaliteitsvereisten op niveau van de organisatie, dus de vraag of de organisatie voldoende sterk is om opleidingen te geven.

Het auditrapport van het Rekenhof geeft ook aan dat een kwalitatieve en objectieve beoordeling van de kwaliteit van de opleiding zelf, dus een beoordeling op inhoudelijk niveau, bijzonder moeilijk is. Een attest van geregistreerde dienstverlener op organisatieniveau geeft geen oordeel of garantie over de kwaliteit van de inhoud van de verstrekte opleiding. De opleidingen wijzigen ook in de tijd en de vraag is wanneer ze dan opnieuw moeten worden beoordeeld. Op het moment van toekenning van dit attest kan volgens de minister wel gevraagd worden aan een opleidingsverstrekker zich ertoe te verbinden geen opleidingen aan te bieden die in strijd zijn met de openbare orde en de geldende regelgeving inzake veiligheid en volksgezondheid.

Voorts is de minister van mening dat de mogelijkheid moet bestaan om dit attest op opleidingsniveau in te trekken wanneer een opleiding gegeven wordt die de openbare orde, de veiligheid of de volksgezondheid schaadt. In geval van inhoudelijke klachten over de opleidingen zoals deze verstrekt worden door geregistreerde dienstverleners zal de betwiste opleiding worden voorgelegd aan een beoordelingscommissie waarin de nodige expertise aanwezig is. De minister wil ook dat de commissie op eigen initiatief aangeboden opleidingen aan een onderzoek kan onderwerpen.

Op die manier wil de minister al een eerste antwoord bieden aan de aanbeveling van het Rekenhof inzake meer eenvormigheid.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Tussenkomst van Emmily Talpe

Emmily Talpe vindt het verslag en het advies duidelijk en een goede basis om over het BEV van gedachten te wisselen. De minister heeft al geantwoord op vragen die het lid had over het databeheer, de kwaliteitsvereisten voor de opleidingsverstrekkers, meer uniformiteit in de opleidingsincentives en de inzet van de beoordelingscommissie. Haar fractie kijkt uit naar de verdere uitwerking daarvan.

Het BEV is een nuttig instrument, dat aan belang wint omdat vandaag de loopbanen meer en meer in het teken staan van levenslang leren. Essentieel voor Open Vld zijn een efficiënt gebruik, inclusief een logische inpassing in het bestaande, algemene opleidingsinstrumentarium van de Vlaamse overheid, en transparantie in de regelgeving, de toepassing en het toezicht. De fractie vindt ook een gelijk speelveld voor de aanbieders van opleidingen belangrijk en pleit voor eenvoudige administratieve verplichtingen voor de werkgevers.

De tijd dat misbruik van het systeem mogelijk was, bijvoorbeeld door in het kader van BEV een cursus bloemschikken te volgen, is intussen voorbij. Maar het blijft een permanente zorg om dit stelsel, waarin heel wat middelen worden geïnvesteerd (66 miljoen euro in 2013-2014), doelmatig aan te wenden. Een opleiding moet renderen, in de eerste plaats voor de werknemer maar ook voor de werkgever die eraan bijdraagt.

Betaald educatief verlof staat niet alleen, er zijn ook de aanmoedigingspremies voor opleidingen in het kader van tijdskrediet, de opleidingscheques en het verlof voor sociale promotie. Het Rekenhof haalt een aantal pijnpunten aan en wijst op studies die verbeterpunten naar voor brengen. Het goede nieuws is dat het regeerakkoord een hervorming vooropstelt. Een harmonisering van de verschillende instrumenten is nodig. De minister wacht op een voorstel van de sociale partners om verdere stappen te zetten en gaf aan nog geen timing te kunnen geven. Emmily Talpe veronderstelt dat de minister dit goed zal opvolgen en op relatief korte termijn met resultaten kan komen.

De vakbonden stelden in een reactie op het verslag van het Rekenhof dat de criteria tot op heden vooral vorm krijgen in de paritaire comités en hun overlegpraxis. Daar is op zich niets mis mee, integendeel, er moet rekening worden gehouden met de sectorale bijzonderheden. De sectorale partners kennen de werkvloer en de uitdagingen die zich daar stellen. Het heikele punt is echter dat er onduidelijkheid is over de reden waarom bepaalde opleidingen al dan niet worden aanvaard. Het debat gaat niet over wie de erkenningen doet maar over de erkenningscriteria en het gebrek aan duidelijke criteria in een aantal gevallen. Private opleidingsverstrekkers laten regelmatig opmerken dat zij hun opleidingen moeilijk erkend krijgen. Emmily Talpe vraagt of de minister die kritiek gegrond vindt en hoe hij een gelijk speelveld voor de private verstrekkers wil garanderen ten opzichte van Syntra en de VDAB.

Het is positief dat het stelsel verschillende leeftijdscategorieën bereikt, zoals blijkt uit de uiteenzetting van de SERV. Het algemene tewerkstellingsbeleid zet sterk in op de kansengroepen, zoals de oudere werknemers, en die moeten volgens het lid zeker aan bod komen in de opleidingsincentives. Maar de slinger mag niet doorslaan in die richting, vandaag is het voor elke werknemer belangrijk dat hij zijn competenties kan blijven bijschaven. Hoe kan de minister ervoor

zorgen dat ook de midden- en hooggeschoolden een plaats krijgen in het hervormde stelsel?

Emmily Talpe besluit dat het logisch is dat het BEV wordt ingepast in het bestaande, te harmoniseren instrumentarium en dat het stelsel grondig wordt bijgestuurd, zeker op het vlak van transparantie van de erkenningscriteria en de motivering van erkenning of weigering daarvan. Ook het verbeteren van de beschikbare gegevens, eenvormigheid en een gelijk speelveld zijn voor de fractie belangrijk. De indruk mag niet worden gewekt dat er met twee maten en gewichten wordt gewerkt. De aanbevelingen in het verslag zijn terecht en de minister moet ze dan ook ter harte nemen.

Tussenkomst van Jan Hofkens

Jan Hofkens gaat eerst in op het auditrapport van het Rekenhof. Het lid feliciteert het Rekenhof met dit verslag, dat op vraag van het Vlaams Parlement werd opgesteld en dat op korte tijd werd afgewerkt. Het verslag bevat duidelijke uitspraken en conclusies.

Betaald educatief verlof is inderdaad een belangrijk instrument, niet alleen omdat er heel wat middelen aan worden besteed, bijna 70 miljoen euro per jaar, maar ook omdat het inzet op de versterking van werknemers, waardoor ze meer kansen krijgen op de arbeidsmarkt. Het instrument is ingevoerd in 1985 en toen in handen van de sociale partners gegeven. Daarna heeft de overheid er gedurende dertig jaar nauwelijks naar omgekeken. Het budget steeg jaarlijks, de laatste drie jaar alleen al met 15 percent.

De meeste opleidingen zijn wellicht goed, maar het ontbreekt aan enige opvolging. De auditeurs van het Rekenhof hebben bijna manueel cijfers moeten verzamelen over het aantal en de aard van de opleidingen en de deelnemers. Er is geen gestructureerde informatie over beschikbaar. Het Rekenhof was afhankelijk van aanlevering van informatie door onder meer de paritaire comités. Het lid is geschokt door het feit dat het Rekenhof slechts van 28 van de 61 aangeschreven paritaire comités een antwoord kreeg. De opleidingen die erkend worden door de VEC zijn slechts goed voor 8,5 percent. 60 percent van de opleidingen wordt automatisch erkend, zonder enige verdere toets, en 31,5 percent door de paritaire comités. Daarover bestaat er dus geen statistisch betrouwbaar materiaal. Het Rekenhof heeft voor het eerst een poging gedaan om met veel moeite informatie bijeen te sprokkelen.

Volgens het Rekenhof leidt het gebrek aan transparantie in de criteria tot willekeur in de besluitvorming. Jan Hofkens stelt dus vast dat met belastinggeld een stelsel wordt gefinancierd, waarin ongetwijfeld veel goede dingen gebeuren maar waarin een vorm van willekeur of zelfbediening wordt vastgesteld. Het lid zegt tevreden te zijn dat vandaag kan worden begonnen met het reinigen van die augiasstal. Zonder transparantie en gegevens kan men niet weten of men efficiënt bezig is en resultaten kan bereiken. Er moet dus meer duidelijkheid en transparantie komen en de minister heeft daar al een eerste aanzet toe gegeven. De aanbevelingen van het Rekenhof zijn zeker nuttig voor het bijsturen en verbeteren van het instrument.

Jan Hofkens heeft ook vragen voor het Rekenhof. Er wordt in het verslag niet echt ingegaan op de aard van de algemene opleidingen, die 16 percent van de opleidingen vertegenwoordigen. Wat voor soort opleidingen zijn dat? Het lid neemt aan dat het om syndicale opleidingen gaat, maar welk programma wordt aangeboden? Is er een vorm van erkenning of worden ze automatisch erkend?

Het lid leest in het verslag dat er in het BEV mogelijk opleidingen worden erkend die ook via andere kanalen worden gesubsidieerd. Is er dan geen risico op dubbele subsidiëring?

Een opleiding moet wettelijk minstens 32 uur bedragen. Maar blijkbaar worden er ook opleidingen van kortere duur erkend. Gebeurt dit regelmatig en is er een reden voor? Over welke opleidingen gaat het dan? Er zijn weinig wettelijke criteria maar blijkbaar worden zelfs die niet gerespecteerd.

Opleidingen worden vaak mee georganiseerd door de sociale partners, zij staan in voor de erkenning en zouden dan via de erkenningscommissie ook moeten instaan voor het toezicht. Dit lijkt op een rechter-en-partijsituatie en is volgens het lid geen goede governance. Het Rekenhof zegt daarover in de laatste aanbeveling: “De toezichthouder moet een toezichtvisie en methodiek ontwikkelen in overeenstemming met de beleidsdoelstellingen en reglementaire bepalingen. Hij moet zowel proactief als reactief handelen, over de gepaste expertise beschikken en onafhankelijk zijn van de te controleren actoren. Daarom kan het aangewezen zijn de toezichtfunctie aan de administratie toe te vertrouwen.”. Pleit het Rekenhof dan eigenlijk niet voor het afschaffen van de Vlaamse erkenningscommissie? Het lid zal die aanbeveling zeker meenemen in de verdere besprekingen hierover.

Heeft het Rekenhof ook opmerkingen bij de administratieve lasten van de huidige procedures, zoals het laten erkennen van opleidingen en het indienen en opvragen van BEV-attesten en de terugbetalingen aan de werkgever? Verlopen die procedures vlot?

Het verslag van het Rekenhof analyseert het BEV op Vlaams niveau. Dit stelsel kadert in een hele waaier van opleidingsmaatregelen. Zit de verhouding met het federale niveau goed of zijn er daar nog verbeterpunten?

Jan Hofkens gaat voorts in op het advies van de SERV. Hij ziet het als een zeer waardevolle bijdrage tot het verzamelen van gegevens. De administrateur-generaal noemde het een consensusadvies, maar volgens het lid is er geen consensus, tenzij over de cijfers in het advies. De commissieleden kregen, na het advies, immers van werknemers- en werkgeversorganisaties nog aanvullende opmerkingen over het betaald educatief verlof.

Het advies trekt ook geen lessen uit dertig jaar BEV. De sociale partners binnen de SERV hebben blijkbaar niet de moeite genomen om aan introspectie te doen. Enkel het beperkte aandeel van de VEC wordt geanalyseerd. De sociale partners zijn volgens het lid een en ondeelbaar, en de SERV-partners hadden ook een mening kunnen formuleren over de werking van de paritaire comités. Hij betreurt dat dit niet is gebeurd.

Hoe duiden de vertegenwoordigers van de SERV het gebrek aan medewerking van de paritaire comités? Waarom heeft meer dan de helft van de comités niet geantwoord op de vragen van het Rekenhof over de opleidingen die zij erkennen?

Het aantal algemene opleidingen werd vermeld, maar kan worden verduidelijkt over welke opleidingen het precies gaat?

Wat is de reactie van de vertegenwoordigers van de SERV op de laatste aanbeveling van het Rekenhof, waarin wordt gesuggereerd de werking van de VEC anders te organiseren?

Jan Hofkens sluit zich aan bij de reactie van de minister op het auditverslag en het advies. Volgens het lid is het eenvoudig. Het beleid moet bepalen wie

opleidingen kan volgen, welke opleidingen ze kunnen genieten en bij welke instellingen. Het kan niet de bedoeling zijn om een eigen onderwijsinspectie op te zetten voor de opleidingsincentives. Maar er moet meer opvolging zijn, betere en verplichte informatievergaring en iets meer selectiviteit in het soort opleidingen dat wordt aangeboden. Het beschikbare budget moet oordeelkundig worden ingezet. De laag- en middengeschoolden moeten beter worden gewapend om een tweedeling van de arbeidsmarkt tegen te gaan. De digitale economie stelt de arbeidsmarkt voor uitdagingen. Daarop moet worden ingezet, en in de eerste plaats voor degenen die nood hebben aan een opleiding. Er moeten nu eenmaal keuzes worden gemaakt omdat het budget beperkt is.

Tot slot verwijst Jan Hofkens naar de interpellatie die de aanleiding was tot de moties van het Vlaams Parlement (*Interpellaties* Vl.Parl. 2015-16, nr. 25). Daarin werd een opleiding van De Levensschool aan de kaak gesteld waarin het vak Nieuwe Germaanse Geneeskunde werd gegeven. De vakbonden verwijzen in hun reactie op het verslag van het Rekenhof enkel in een voetnoot naar de opleiding en lijken het te minimaliseren. Het lid had een meer duidelijke reactie verwacht, gelet op de algemene verontwaardiging hierover. Vandaar dat er inderdaad nood is aan kwaliteitsvoorwaarden voor de opleidingsverstrekkers.

De minister staat bekend als iemand die graag samenwerkt met de sociale partners en hen betrekt bij het beleid. Jan Hofkens roept de minister echter op om de hervormingen door te voeren, met de sociale partners als het kan en zonder hen als het moet. Het lid heeft er alle begrip voor dat het huidige overleg over vorming en opleiding moeilijk verloopt, maar op een bepaald moment moet de overheid ook zelf het initiatief kunnen nemen.

Tussenkomst van Bart Van Malderen

Bart Van Malderen stelt dat het BEV een belangrijke maatregel is met een belangrijk budget (66 miljoen euro). Het is ook een maatregel met een groot bereik (51.000 deelnemers), voor een doelgroep die met vele andere maatregelen niet wordt bereikt. Dat mag niet uit het oog worden verloren bij het formuleren van verbetervoorstellen. Hij wijst erop dat de doelstelling in Pact 2020 maar voor ongeveer de helft wordt bereikt.

Naast het BEV zijn er ook de kmo-portefeuille en de strategische transformatiesteun, samen met ongeveer hetzelfde budget als het BEV.

Besparen op het BEV door de mogelijkheden in te snoeren, zou het halen van de doelstelling nog verder bemoeilijken. Meer aandacht voor laaggeschoolden en oudere werknemers mag niet leiden tot een beperking voor andere groepen indien men de doelstelling wil bereiken. Een beleid op maat is nodig.

Het betaald educatief verlof is dertig jaar oud. Intussen is de maatschappij veranderd, zijn er technologische ontwikkelingen en zijn ook de inzichten geëvolueerd. De sp.a-fractie is bereid het debat hierover aan te gaan, met als doel de maatregel te verbeteren in functie van vooropgestelde doelstellingen. Dat gaat dus verder dan alleen maar eisen stellen aan aanbieders en gebruikers van opleidingen.

De fractie van Bart Van Malderen vindt wel dat een hervorming aan bepaalde criteria moet beantwoorden. Vandaag is het BEV een laagdrempelige maatregel en dat moet zo blijven. Het gaat om een recht van de werknemer, die op eigen initiatief een opleiding kan volgen met de bedoeling sterker te staan op de arbeidsmarkt, maar ook ruimer, sterker in het leven. Bedrijfsopleidingen zijn zeker mogelijk maar de brede scoop moet worden behouden. Ook inzake administratieve vereenvoudiging, zoals door UNIZO wordt bepleit, kan een stap

voorwaarts worden gezet. Niemand kan ook tegen een betere monitoring van de maatregel zijn.

Het lid vindt de kritieken van het Rekenhof soms verwarrend. De Vlaamse erkenningscommissie is nog maar een jaar actief en moet zichzelf nog verder opbouwen. Er wordt gezegd dat er een brede lijst is met opleidingen, maar de Vlaamse overheid hanteert die ook als het bijvoorbeeld over de opleidingscheques gaat. Er moeten meer criteria komen, maar anderzijds mag de procedure ook niet worden verzwaard. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten, maar er moet volgens het lid wel worden opgelet voor een verzwaring van de administratieve lasten door te veel regeltjes.

Bart Van Malderen wil de minister en Jan Hofkens erop wijzen dat het BEV in een breder landschap kadert. De eerdere discussie over een opleiding van de Levensschool was voor sommigen aanleiding om kritiek te geven op de werking van de paritaire comités en zelfs de vakbonden. Maar die opleidingsverstrekker was ook erkend in het kader van de kmo-portefeuille. De criteria voor de erkenning van opleidingsverstrekkers volstonden niet om die opleiding te weren. Het gaat dus niet op enkel het BEV met de vinger te wijzen. De sp.a-fractie heeft overigens de motie tot onderzoek door het Rekenhof niet goedgekeurd omdat ze enkel over het luik BEV ging. Ook het Rekenhof zelf pleit ervoor om naar het geheel van maatregelen te kijken en het lid meent dan ook dat de procedures in dat geheel moeten worden bekeken. De minister wil het stramien van de kmo-portefeuille doortrekken naar het BEV. Maar is hij dan zo zeker dat de kritieken van het Rekenhof ook niet op de kmo-portefeuille van toepassing zijn? Kan dit worden bekeken vooraleer het BEV naar het model van de kmo-portefeuille wordt hervormd? Het lid is zeker niet gekant tegen de kmo-portefeuille maar wil dat de hervorming van het BEV op de juiste manier gebeurt en dat het geheel van maatregelen wordt bekeken.

Bart Van Malderen neemt akte van het antwoord van de minister over toezicht en klachtenbehandeling. Een van de criteria bij de kmo-portefeuille is klantentevredenheid. Uit de reacties die het lid en Ann Brusseel kregen na de interpellatie en de vraag om uitleg over de opleidingen aangeboden door De Levensschool (*Interpellaties* Vl.Parl. 2015-16, nr. 25) kon wel een grote tevredenheid van deelnemers aan de opleiding worden afgeleid. Er zijn ook andere criteria, zoals het in strijd zijn met de openbare orde en de geldende regelgeving inzake veiligheid en volksgezondheid, die van toepassing kunnen zijn. Het lid pleit er daarom voor dat ook klachten van derden in aanmerking worden genomen.

Het lid besluit dat zijn fractie wil meewerken aan een verbetering van de BEV-maatregel, maar waarschuwt voor een al te grote selectiviteit, gelet op het feit dat de doelstelling nog niet wordt bereikt. Op initiatief van de werknemer moet laagdrempelig een opleiding kunnen worden gevolgd die niet louter en alleen op een versterking op de arbeidsmarkt is gericht, maar kadert in de filosofie van levenslang leren. Bij de hervorming moet ook naar andere instrumenten worden gekeken. Het Rekenhof zou daartoe een nuttige bijdrage kunnen leveren.

Tussenkomst van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne vindt het auditverslag van het Rekenhof een nuttig document en meent dat het parlement vaker een dergelijke vraag aan het Rekenhof zou kunnen richten. Ook het advies van de SERV biedt een aantal nuttige inzichten en cijfers.

De uitdaging is de doelstelling opgenomen in Pact 2020: tegen 2020 moet 15 percent van de bevolking deelnemen aan levenslang en levensbreed leren. Nu wordt minder dan de helft bereikt. De zesde staatshervorming zorgt voor een

aantal instrumenten en het Vlaamse regeerakkoord biedt een kader om tot een geïntegreerd beleid inzake vorming en opleiding te komen. Het debat moet inderdaad over meer gaan dan alleen het BEV en het budget dat daarvoor wordt uitgetrokken. Het moet zelfs ruimer gaan dan de andere vraaggestuurde instrumenten zoals opleidingscheques en de kmo-portefeuille. Ook het aanbodgestuurde beleid mag worden bekeken en het lid verwijst daarbij naar de CVO's en Syntra. Dan gaat het meteen over honderden miljoenen euro's, middelen waarmee meer mensen moeten worden bereikt dan vandaag het geval is.

Een commissielid gebruikte grote woorden zoals willekeur, zelfbediening en een augiasstal die moet worden gereinigd, omdat de maatregel dertig jaar lang aan de sociale partners werd overgelaten. De zogenaamde stal wordt echter door de overheid beheerd, sinds twee jaar door de Vlaamse overheid, en onder verantwoordelijkheid van de minister. De Vlaamse erkenningscommissie wordt voorgezeten door een vertegenwoordiger van de minister van Werk, die ook een tweede vertegenwoordiger heeft. Ook de minister van Onderwijs heeft een vertegenwoordiger in de commissie. Dan de schuld enkel bij de sociale partners leggen, helpt niet bij het realiseren van de in het regeerakkoord afgesproken grote hervorming. Er is een andere teneur in het debat nodig om tot resultaten te komen, in overleg met de sociale partners en tussen de meerderheidspartijen. De overheid moet haar eigen verantwoordelijkheid opnemen. De minister doet dat door een brief te richten aan de Vlaamse erkenningscommissie met de vraag op korte termijn al een aantal maatregelen te nemen op basis van de audit van het Rekenhof.

De fractie van Robrecht Bothuyne is het grotendeels eens met de aanbevelingen van het Rekenhof. Vereenvoudiging, efficiënter toezicht en een geïntegreerde kwaliteitsbewaking moeten leiden tot een verbetering van het BEV-stelsel. Het lid meent dat 90 tot 95 percent van de gevolgde opleidingen nuttig is voor de betrokken werknemers en werkgevers en voor de arbeidsmarkt. Een optimalisatie is nodig, maar een kaalslag in de opleidingen is niet aan de orde.

Het lid heeft ook enkele punctuele vragen aan de vertegenwoordigers van het Rekenhof. Kunnen ze meer duiding geven bij het feit dat de helft van de paritaire comités niet heeft geantwoord? Gaat het dan om de kleinere sectoren of zijn er ook grotere spelers die niet hebben gereageerd?

De erkenningscriteria zijn misschien te vaag en worden niet duidelijk gecommuniceerd. Maar de VEC heeft in 2015-2016 wel 169 opleidingen erkend en 52 erkenningen geweigerd. Heeft het Rekenhof zicht op de redenen van weigering? Kunnen daaruit lessen worden getrokken?

De VEC is nu al gemandateerd om toezicht uit te oefenen maar doet dat niet. Zijn er daar redenen voor aangehaald? Heeft dit te maken met het feit dat de commissie nog maar pas van start is gegaan? Of werd een praktijk uit het verleden overgenomen?

Sommigen lijken ervan uit te gaan dat de sociale partners een en ondeelbaar zijn. De rol die sociale partners op sectoraal niveau spelen, moet volgens Robrecht Bothuyne los worden gezien van de rol die ze intersectoraal en op Vlaams niveau spelen, zoals ook politici op lokaal niveau en andere op Vlaams niveau actief zijn. Dit moet worden gerespecteerd in het vormings- en opleidingsbeleid.

Het lid hoopt dat snel een vormings- en opleidingspact kan worden gesloten en is tevreden dat de minister over de timing contact zal opnemen met het voorzitterschap van de SERV. De minister mag een actieve rol spelen in het tot stand

komen van het pact, zoals ook op het federale niveau gebeurt bij het sluiten van akkoorden.

Tussenkomst van Imade Annouri

Imade Annouri sluit zich aan bij vele vragen die al zijn gesteld, zoals de vraag over de lage responsgraad bij de paritaire comités.

Namens zijn fractie wil hij nog drie opmerkingen maken. Ten eerste vindt hij het verslag van het Rekenhof een goed en duidelijk werkstuk. De opmerkingen en de aanbevelingen zijn vooral van procedurele aard en Groen kan zich achter het merendeel van die aanbevelingen scharen. Het stelsel van BEV is dertig jaar oud en uitvoering van de aanbevelingen kan ervoor zorgen dat het transparanter wordt, beter kan worden beheerd en een plaats krijgt in een hedendaags overheidssysteem. Termen zoals zelfbediening kunnen dan achterwege blijven.

Het debat over De Levensschool was inderdaad de aanleiding voor het gevraagde verslag van het Rekenhof en advies van de SERV. Die opleiding kon ook worden gevolgd in het kader van de kmo-portefeuille. Iedereen is het eens met de aanbevelingen van het Rekenhof, dus kunnen die volgens het lid ook worden doorgetrokken naar de kmo-portefeuille en andere opleidingsinstrumenten om mistoestanden te vermijden. De scoop van de hervorming mag volgens het lid dan ook ruim zijn.

De SERV wees terecht op de doelstelling van levenslang en levensbreed leren, die ook is opgenomen in Pact 2020. Die essentiële doelstelling mag bij de hervorming niet uit het oog worden verloren. Op dit moment maken te weinig mensen gebruik van het BEV. In deze periode van debat over werkbaar werk is het belangrijk meer mensen te bereiken. Tussen een cursus bloemschikken en een strikt op de arbeidsmarkt gerichte opleiding is er nog veel ruimte voor variatie. Imade Annouri meent dat het aspect van levenslang leren essentieel is voor een dynamische en weerbare arbeidsmarkt. Arbeidssocioloog Luc Sels stelde eerder dat via levensbreed leren transfereerbare competenties worden overgedragen, waardoor werknemers voldoende sterk staan op de arbeidsmarkt op het vlak van blijvende inzetbaarheid, wat zeer belangrijk is met het oog op de realisatie van een dynamische arbeidsmarkt.

Het lid hoopt dat nu snel een akkoord met de sociale partners kan worden gevonden en dat er snel duidelijkheid komt over een kader voor vorming en opleiding.

Tussenkomst van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy vindt dat het verslag en het advies eindelijk een duidelijk overzicht bieden van het stelsel van BEV, tot voor kort een grijze zone. Het lid gaat grotendeels akkoord met punten zoals het recht op vorming en het streven naar administratieve vereenvoudiging. Wat hij niet begrijpt is dat nu plots de koppeling wordt gemaakt met de kmo-portefeuille en dat die in een slecht daglicht wordt geplaatst. De kmo-portefeuille is pas hervormd en is nog in volle ontwikkeling, terwijl het debat nu gaat over het betaald educatief verlof.

De werkgevers staan mee in voor de financiering en het lid meent dat de klemtoon dan ook mag worden gelegd op arbeidsmarktgerichte of beroepsopleidingen. Hij heeft dan ook vragen bij de algemene opleidingen, waaronder de syndicale opleidingen. Een heroriëntering is meestal een opleiding van verschillende jaren en de vraag is of die ook onder het BEV moet vallen.

Het lid vindt het belangrijk dat wordt gefocust op laaggeschoolden en oudere werknemers, onder meer gelet op de technologische ontwikkelingen in de bedrijven. Het zou nuttig zijn een lijst op te stellen van de opleidingen die onder het stelsel van BEV kunnen vallen. Op die manier kan discussie worden vermeden. Indien syndicale opleidingen of andere algemene opleidingen daar niet in thuishoren, dan is dat nu eenmaal zo.

Andries Gryffroy herinnert eraan dat naar aanleiding van de interpellatie over De Levensschool belangrijke en grondige hervormingen werden geëist. Nu heeft hij de indruk dat sommigen daarop terugkomen en zich willen beperken tot enkele administratieve hervormingen.

Er worden in het verslag en het advies geen opmerkingen gemaakt over de rol die werkgevers hebben in de administratieve afhandeling. De werkgever staat in eerste instantie in voor de betaling van de werknemer en moet zorgen voor de indiening en het bijhouden van het dossier met de nodige attesten, waarna hij wordt vergoed door de administratie. Moet de werkgever die rol van doorgeefluik blijven spelen? Kan de werknemer zich niet rechtstreeks tot de administratie richten? Dit zou op zich al een administratieve vereenvoudiging zijn, zeker voor kmo's die vaak onvoldoende voor dergelijke taken zijn uitgerust. Hebben de sprekers daar een visie over?

Tussenkomst van Sonja Claes

Sonja Claes vraagt in verband met de laatste opmerking wat de werkgeversbijdrage precies inhoudt. Het lid heeft begrepen dat die federaal wordt geïnd. Is die in het genoemde budget inbegrepen en wat is dan de verhouding?

2. Antwoorden

Willem Cabooter, auditeur bij het Rekenhof, weet niet of de kritiek van bepaalde aanbieders dat zij hun opleidingen moeilijk erkend krijgen terecht is. Het Rekenhof pleit wel voor duidelijke criteria en transparantie bij de behandeling van een aanvraag.

Het klopt dat het Rekenhof informatie heeft moeten bijeen sprokkelen en dat er geen structurele informatiestroom is. De minister heeft dit probleem ook al erkend.

Intussen hebben al 30 van de 61 paritaire comités geantwoord, maar blijft het feit dat de helft dat niet heeft gedaan. De grootste paritaire comités – wat betreft het aantal erkende opleidingen – hebben wel geantwoord. Enkele paritaire comités staan in voor de bulk van de erkenningen, waaronder nr. 330 voor de gezondheidsinrichtingen en -diensten, dat ook heeft geantwoord. De spreker kan geen sluitend antwoord geven op de vraag waarom de andere niet hebben geantwoord. Het bleek wel dat de meeste comités eerst moesten beraadslagen over de gestelde vragen. Dit is misschien al een indicatie dat de criteria niet altijd formeel zijn bepaald.

Het gevaar op willekeur bij beslissingen vloeit voort uit het feit dat de criteria niet duidelijk zijn bepaald en dat er ad-hoccriteria worden gehanteerd. Voor het Rekenhof was het ook niet altijd duidelijk waarom op basis van hetzelfde criterium een bepaald dossier werd goedgekeurd en een ander werd geweigerd. Die vaststelling gebeurde op basis van de notulen, aangezien het Rekenhof uiteraard niet op de vergaderingen zelf aanwezig was.

De algemene opleidingen, vooral syndicale opleidingen, zijn automatisch erkend. Er wordt wel gevraagd dat de vakbonden de erkenningscommissie informeren bij

het inrichten van een opleiding. De syndicale opleidingen gaan heel breed, van arbeidsrecht tot opleidingen voor animatoren.

De opleiding voor animatoren en mentoren is vaak een korte opleiding die minder dan 32 uren beslaat maar dus wel wordt erkend, maar dat zijn de uitzonderingen. In bepaalde paritaire comités worden opleidingen gebundeld om toch de vereiste 32 uren te bereiken.

Josiane Baele, auditeur bij het Rekenhof, merkt in dit verband op dat het Rekenhof zich heeft beperkt tot de gestelde vragen en niet alles in detail heeft kunnen onderzoeken. Er is enkel vastgesteld dat er opleidingen van kortere duur waren waarvoor er uitzonderingsmaatregelen worden ingeroepen.

Willem Cabooter verduidelijkt verder dat het verslag van het Rekenhof niet pleit voor het afschaffen van de erkenningscommissie. Wat betreft het toezicht is de VEC deels rechter en partij en daarom wordt aanbevolen het toezicht aan de administratie toe te vertrouwen. De leden van de VEC blijken ook niet steeds vragende partij voor het uitoefenen van toezicht. Er zijn talrijke opleidingen en de commissie beschikt momenteel niet over de tijd en de middelen om actief toezicht uit te oefenen. Bovendien is de expertise voor bepaalde opleidingen meer aanwezig bij de paritaire comités en vindt men het moeilijk om daarop toezicht uit te oefenen, ook omdat het een ander beleidsniveau is. Een ander argument is dat de federale praktijk werd voortgezet en federaal werd er ook geen toezicht uitgeoefend.

De audit doet geen vaststellingen over de administratieve procedure. De procedure lijkt ingewikkeld maar dat is niet echt onderzocht door het Rekenhof. Een lid vroeg of het opleggen van regels niet in tegenspraak is met het streven naar vereenvoudiging van de procedure. Daarbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen de erkenningsprocedure en de procedure voor terugbetaling aan de werkgever. Voor het Rekenhof is het een minimale vereiste dat er bepaalde criteria en regels gelden bij de besluitvorming over de erkenningsaanvragen. Op de procedure voor terugbetaling wordt in het rapport niet ingegaan, dat was ook geen vraag van het Vlaams Parlement.

Ook de inbedding van het BEV in andere opleidingsincentives werd niet onderzocht. Budgettair gezien is betaald educatief verlof wel het belangrijkste van de opleidingsinstrumenten. Er zijn ook koppelingen tussen de instrumenten. Opleidingscheques kunnen enkel worden gebruikt voor opleidingen die erkend zijn in het kader van BEV.

De Vlaamse erkenningscommissie heeft in eerste instantie verder gewerkt op basis van de praktijk van de federale erkenningscommissie. Ook ongeveer de helft van de leden zetelde al in de federale commissie.

Bij de paritaire comités zijn er weinig weigeringen van erkenningen, dat gebeurt vooral bij de VEC. De reden voor weigering is hoofdzakelijk dat de opleidingen niet prioritair zijn, rekening houdende met het beschikbare budget. Voor het prioriteren werden wel een aantal criteria vastgelegd, zoals het doelpubliek. De opleiding mag niet te sterk gericht zijn op hooggeschoolden of op één onderneming.

Josiane Baele, auditeur bij het Rekenhof, vult nog aan dat er technisch gezien geen dubbele financiering is, in die zin dat twee maal voor exact hetzelfde wordt betaald. Wel is het mogelijk dat een werknemer tijdens het opleidingskrediet gebruikmaakt van opleidingscheques. Het is ook mogelijk dat een werkgever een opleiding zou organiseren met subsidie van de kmo-portefeuille of de strategische transformatiesteun en zijn werknemers op betaald educatief verlof stuurt om die

opleiding te volgen. Dit is volgens de spreekster geen dubbele financiering, maar de combinatie van twee vormen van ondersteuning.

Pieter Kerremans, administrateur-generaal van de SERV, stelt dat vele vragen niet kunnen worden beantwoord zolang er geen akkoord tussen de sociale partners is over vorming en opleiding. Dat is ook de beperking van het advies.

In het lopende overleg wordt het geheel van het BEV meegenomen, dus ook de algemene opleidingen. Ook de procedure voor terugbetaling van de lonen is al aan bod gekomen in het overleg, het is een grote bekommernis van de werkgevers. Er wordt gestreefd naar een vereenvoudiging.

Pieter Kerremans kan ook meegeven dat aanbevelingen zoals die van het Rekenhof worden gehoord. Sommige sociale partners reageerden al afzonderlijk, maar het rapport werd nog niet in het overleg besproken. De spreker heeft persoonlijk goede hoop dat in het overleg voortgang kan worden gemaakt.

De SERV heeft geen zicht op de reden waarom niet alle bevraagde paritaire comités op de enquête van het Rekenhof hebben gereageerd.

De spreker stelt dat door de overheveling van bevoegdheden met de zesde staatshervorming een aantal patronale bijdragen niet meer als dusdanig worden geïnd (waaronder de 0,05 percent voor BEV). Ze maken wel nog deel uit van de globale patronale basisbijdrage, zonder rechtstreeks verband met het vroegere toepassingsgebied van deze specifieke bijdragen, en worden verwerkt in de dotatie aan de regio's.

Minister *Philippe Muyters* vult aan dat op 31 december 2014 de werkgeversbijdrage werd afgeschaft. Vanaf 1 januari 2015 wordt de 66 miljoen euro voor 100 percent gefinancierd door de overheid.

De minister besluit uit de gedachtewisseling dat iedereen aan een hervorming van de opleidingsinstrumenten, breder dan alleen het BEV, wil meewerken. Dit betekent niet dat inzake het BEV al een aantal maatregelen kunnen worden genomen in afwachting van de hervorming. Hij zal de opmerkingen en aanbevelingen meenemen en zal achter de schermen blijven ijveren voor een vergelijk met de sociale partners. Indien dit niet lukt, zal hij uiteraard zelf een initiatief nemen.

Bij de installatie van de VEC werd in eerste instantie gestreefd naar continuïteit, ook de samenstelling werd overgenomen van de federale commissie. De vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid hebben overigens geen stemrecht in de commissie. In een volgende stap kan de werking van de commissie worden gewijzigd.

Naar aanleiding van de opmerkingen over De Levensschool wijst de minister op een belangrijk verschil met de kmo-portefeuille. Daar waar de paritaire comités in het kader van het BEV pretenderen een inhoudelijke beoordeling van de opleidingen te doen, wil de minister dat niet doen voor de kmo-portefeuille. Er wordt wel nagegaan of de organisatie in staat is om opleidingen te geven, het gaat dus om een attest inzake de kwaliteit van de opleidingsverstrekker en niet van de cursus. Het is mogelijk dat werknemers- of werkgeversorganisaties in staat worden geacht opleidingen te geven, maar of de inhoud daarvan nuttig is, kan een andere discussie zijn. De inhoudelijke beoordeling van een opleiding is niet eenvoudig en daarom stelt de minister voor in eerste instantie de kwaliteit van de opleidingsverstrekkers te beoordelen. In tweede instantie wil hij de reeds vermelde beoordelingscommissie oprichten, die inhoudelijke klachten kan behandelen maar ook op eigen initiatief een onderzoek kan instellen. De

beoordelingscommissie kan voor bepaalde dossiers zichzelf versterken op ad-hocbasis. Dit systeem is administratief niet te zwaar maar maakt, indien nodig, wel een inhoudelijke beoordeling mogelijk. De minister herhaalt dat de opleidingsverstrekkers zal worden gevraagd zich ertoe te verbinden geen opleidingen aan te bieden die in strijd zijn met de openbare orde en de geldende regelgeving inzake veiligheid en volksgezondheid.

3. Replieken

Bart Van Malderen bevestigt dat er een andere aanpak is in het kader van het BEV dan in de kmo-portefeuille. Omdat de minister in de hervorming eenzelfde stramien wil opleggen voor beide instrumenten, stelt het lid voor de kmo-portefeuille aan een gelijkaardig onderzoek door het Rekenhof te onderwerpen. Van die opportuniteit moet gebruik worden gemaakt.

Het Rekenhof heeft geantwoord op de vragen die door het Vlaams Parlement werden gesteld. Die hadden vooral betrekking op de procedure van erkenning en de transparantie daarin. Naar aanleiding van het verslag worden nu in de commissie wel andere vragen gesteld. Sommige commissieleden stellen ook de inhoud van opleidingen in vraag. Het lid vindt het, gelet op de grote afstand naar de doelstelling inzake levenslang leren, niet verstandig om het betaald educatief verlof te gaan insnoeren. Bart Van Malderen citeert de tekst van het akkoord over het Banenpact: “Vlaanderen heeft na de staatshervorming de bevoegdheid over diverse vormings- en opleidingsinstrumenten. De sociale partners onderlijnen het belang van vorming en opleiding voor alle werkenden: voor de individuele werknemer (persoonlijke ontwikkeling en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt), voor het bedrijf en de sector (voldoende goed opgeleide werknemers), en voor de bedrijfsvoering en het sociaal overleg in de onderneming (opleiding voor ondernemers en bedrijfsleiders, syndicale vorming) en voor de arbeidsmarkt in het algemeen.”. Dit is het vertrekpunt voor de sociale partners. Daarmee is volgens het lid ook de opmerking van Andries Gryffroy over de algemene opleidingen en de plaats van de syndicale vorming daarin beantwoord.

Het lid hoopt dat het huidige debat geen voorwendsel is om de vakbonden te pesten. Dat zou misbruik zijn van de ingezette middelen en haaks staan op de afgesproken doelstellingen. Het zou ook niet beantwoorden aan de wil van de gezamenlijke sociale partners. Het gebruik van termen zoals willekeur en zelfbediening bemoeilijkt alleen maar de taak van de minister, die de komende maanden tot een akkoord wil komen. Bart Van Malderen roept tot slot op het kind niet met het badwater weg te gooien.

Jan Hofkens besluit uit de discussie dat er een grote eensgezindheid is over de vaststelling dat de werking van het BEV, zoals ze de voorbij dertig jaar is geweest, niet optimaal is. Hij hoort een ander lid zeggen dat wellicht 95 percent van de opleidingen nuttig is. Dat is hopelijk het geval, maar er bestaat geen zekerheid over. Er ontbreken lijsten, cijfers en historiek en dat doet twijfel rijzen. Termen zoals willekeur komen voor in het verslag van het Rekenhof, dat het onder meer heeft over een gebrek aan professionele organisatie. De vraag is dan waarom de ene opleiding wel wordt erkend en de andere niet en daarom heeft Jan Hofkens ook de term zelfbediening gebruikt.

De bedoeling moet nu zijn vooruitgang te boeken. Betaald educatief verlof is een goed instrument en het kan inderdaad niet de bedoeling zijn het kind met het badwater weg te gooien. Alleen moet geweten zijn wat de doelstelling ervan is en moet daarna worden gemeten of het instrument geschikt is om die doelstelling te bereiken. Een constructieve benadering is mogelijk, wat geen vrijgeleide is om

alle mogelijke opleidingen te erkennen. Dat kan in de toekomst beter worden afgelijnd.

Andries Gryffroy verwijst naar de kanttekeningen die de vakbonden maakten bij de audit van het Rekenhof en citeert: “De vele instrumenten waarop ondernemingen tegelijkertijd beroep kunnen doen staan in schril contrast met het beperkte aantal instrumenten waarmee werknemers onder zeer specifieke voorwaarden opleidingen kunnen helpen financieren (opleidingscheques) of studie tijd kunnen ‘kopen’ (BEV, tijdkrediet voor opleidingen). Over equity gesproken (…)”. Het lid vraagt wie dan de discussie op de spits drijft.

Hij blijft bij zijn mening dat syndicale opleiding niet thuishoort in het BEV, wel opleidingen die arbeidsmarktgericht zijn.

Bart Van Malderen repliceert dat het citaat enkel de bestaande situatie beschrijft. Er zijn nu eenmaal meer instrumenten voor werkgevers, waarvan een aantal door zijn partij mee zijn goedgekeurd. Dat onderstreept het belang om omzichtig om te gaan met een maatregel die vandaag 51.000 werknemers bereikt, ook met het oog op het halen van de doelstelling inzake levenslang leren. Vooropstellen dat syndicale vormingen niet thuishoren in het BEV maakt het lastiger om tot een akkoord te komen. Bovendien doet dat afbreuk aan de waarde die goed opgeleide mensen in het syndicaal overleg hebben. Bekwame vakbondsafgevaardigden in een bedrijf zijn een goede zaak voor dat bedrijf. Het lid pleit ervoor om clichés te vermijden en de kans aan te grijpen om over de partijgrenzen heen een solide instrument op te zetten dat eindelijk invulling geeft aan de doelstellingen van sociale promotie en levenslang en levensbreed leren.

Emmily Talpe besluit dat het nu zaak is om lessen te trekken uit het verleden en doelmatig en goed geïnformeerd de hervorming aan te pakken. Het verslag van het Rekenhof en het advies van de SERV zijn daarbij waardevolle documenten. Het lid vraagt om het gezichtsveld breed te houden en niet te fixeren op het te betreuren voorval met De Levensschool. Het momentum moet worden aangegrepen om een hervorming door te voeren die werknemers via opleidingen de nodige zuurstof kan geven wanneer ze die nodig hebben. Emmily Talpe kijkt uit naar de quickwins die de minister wil realiseren en naar de volledige hervorming, met bijzondere aandacht voor transparantie, levenslang leren en de enting op concrete noden van de arbeidsmarkt.

Axel RONSE,
voorzitter

Andries GRYFFROY
Imade ANNOURI,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BEV	betaald educatief verlof
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
kmo	kleine of middelgrote onderneming
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEC	Vlaamse erkenningscommissie
vte	voltijdsequivalent
WSE	Werk en Sociale Economie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)